

# MEMORANDUM 2019

## Koepel Lokale Diensteneconomie

Met haar **diensten in onder andere zorg, welzijn en milieu** oefent de sociale economie een **grote lokale impact** op onze samenleving uit.

- ✓ *Op dagelijkse basis maken enkele duizenden bejaarden, gezinnen, kinderen, pendelaars, buurtbewoners, streektoeristen en anderen gebruik van het diverse aanbod van onze sector.*
- ✓ *Steden en gemeenten rekenen op de lokale diensteneconomie om in hedendaagse basisbehoeften van bepaalde groepen van burgers te voorzien.*

Tegelijkertijd biedt de lokale diensteneconomie **sociale tewerkstelling in een doorstroommodel** voor ruim 3000 werknemers.

- ✓ *Op onze arbeidsmarkt voldoen zij niet aan elk van de vereisten op het gebied van diploma's, mobiliteit, taal, polyvalentie of zelfstandig werk. Maar in de lokale diensten passen we daar een mouw aan. We plaatsen talent centraal.*
- ✓ *Als groep overstijgen zij het vrij hardnekkige zwart/wit schema dat alleen de zwaksten van de zelfredzamen onderscheidt. Zij komen uit de groep die daartussen hangt. Ze zijn voor bepaalde tijd aangewezen op de werkgevers uit onze sector om daarna een brug te maken naar de reguliere arbeidsmarkt.*

De regeringsformatie die zal volgen op de **Vlaamse verkiezingen** van 26 mei 2019, is een belangrijk moment.

- ✓ *De nieuwe regering mag de lokale diensteneconomie best wel wat sterker verankeren in de Vlaamse regelgeving, in het bijzonder door onopgeloste gevolgen van de 6<sup>de</sup> staatshervorming ter harte te nemen.*
- ✓ *Zij kan de leefbaarheid van lokale diensten verzekeren, maar ook inzetten op groei. Een duizendtal arbeidsplaatsen is haalbaar en komt tegemoet aan niet-ingevulde noden van gebruikers, stakeholders en werkzoekenden.*

## NAAR EEN LEEFBARE INVULLING VAN HET VERNIEUWDE DECREET

❶ Eerst en vooral moeten wij wijzen op een probleem met de **FINANCIËLE LEEFBAARHEID** van onze ondernemingen. Dat de inschakelingsvergoeding, die deel uitmaakt van onze financiering, in de periode 2016-2019 werd verhoogd, was deel van een onderhandeling tussen de sector en de Vlaamse overheid. Deze werd verhoogd als tegengift voor toegenomen taken op de vlakken van kwaliteitszorg en doorstroom. Maar een ander structureel deel van onze financiering, de zogenaamde 'SINE' die bestaat uit een loonpremie en een lastenverlaging, loopt sinds de 6<sup>de</sup> Staatshervorming afwaarts over een hellend vlak. Niet alleen ontvangen onze ondernemingen voor steeds minder doelgroepwerknemers de SINE-steun, zij missen ook sinds 2014 eender welk vooruitzicht op een structurele inpassing van deze voormalige federale maatregel binnen hun vernieuwde decreet.

Nochtans wezen de adviezen van de sociale partners, opgesteld bij de opmaak van het tweede LDE-decreet, op het belang van een sluitende financiering. Voor de lokale diensten vormen de beide genoemde financieringsstromen, de inschakelingsvergoeding en de SINE, een essentieel en complementair tweespan. Zij koppelen hefboomen voor de begeleiding van werknemers aan het opzet van maatschappelijk nuttige diensten.

In het bijzonder laat de SINE toe dat onze diensten betaalbaar zijn voor gebruikers én voor de lokale besturen die op onze diensten beroep doen. En zonder betaalbare diensten, vallen gebruikers én werknemers uit de boot.

- ✓ Elk voorstel dat de SINE uit ons kader weghaalt, is voor ons een slecht voorstel. De SINE dient te reïncarneren in een nieuwe financiering die bij voorkeur de dienstverlenende zijde van onze werking schraagt, zoals dat ook voor andere sociale sectoren kan.
- ✓ De sector eist in deze een volledige transitie, zonder afroming, die de financiering terug op het niveau tilt van 2014.

❷ Een ander cruciaal verbeterpunt betreft de invoering, in 2015, van een nieuwe werkwijze om de toegang tot een job in onze sector te baseren op iemands individuele afstand tot de arbeidsmarkt. Het nieuwe systeem diende de toegang te verfijnen op basis van een gegronde indicering (screening). Maar samen met de invoering van dit systeem werd **DE TOELEIDING NAAR ONZE VACATURES** teruggeschroefd. En dat ging écht heel plots, dit had weinig met contexten te maken.

In wezen is dit onbegrijpelijk. Ook in deze tijden telt de Vlaamse arbeidsmarkt nog altijd meer dan 85.000 laaggeschoolde werkzoekenden. Hoe zou het dan onmogelijk zijn om pakweg 400 vacatures met een lage instapdrempel snel en volledig in te vullen?

Intussen komt daarmee wel de continuïteit van onze diensten in het gedrang. Vooral ook omdat vanaf 2020 jaarlijks grote groepen van doelgroepwerknemers onze ondernemingen zal verlaten, ingevolge het doorstroombeleid voor onze sector. Op de vervangende instroom die daarop moet volgen, is het toeleidingsbeleid helemaal niet voorzien.

- ✓ Wij wensen een structurele bijstelling van de indicering van iemands afstand tot de arbeidsmarkt.
- ✓ Niet minder, maar juist meer en meer verschillende mensen moeten toegang hebben tot de sociale economie. Lokale diensten werpen een dam op tegen maatschappelijke achterstelling en vormen een motor van doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt.

⑤ Ten derde hangt onze leefbaarheid af van uiteenlopende opdrachten die overheden ons geven. Deze kleuren het voorwerp van onze dienstverlening in. Ze komen deels van lokale besturen, wetende dat de Vlaamse overheid de lokale diensten al voor een deel vergoedt. Anderzijds komen opdrachten ook van de Vlaamse overheid zelf. Hier werken lokale diensten met een **VASTE COFINANCIERING VANWEGE VLAAMSE DEPARTEMENTEN**. Alleen geraakt dit model stilaan uit evenwicht. Zo vindt de roep naar een structurele verankering én uitbreiding van zogenaamde ‘Vlaamse klaverbladen’ niet langer gehoor. Een groeistop of krimp in die klaverbladen, verschuift de druk naar het lokale niveau en vormt een bedreiging voor het voortbestaan van waardevolle dienstverlening en tewerkstelling.

- ✓ De sector vraagt aandacht voor de ‘Vlaamse klaverbladfinanciering’ met de garantie op behoud van de bestaande Vlaamse klaverbladen en de ambitie om nieuwe Vlaamse klaverbladen tot stand te brengen.
- ✓ Vlaamse actieplannen rond armoedebestrijding, energie-efficiëntie en circulaire economie zijn passende gelegenheden, maar ook in domeinen als onderwijs, sport en diversiteit zijn er mogelijkheden te over.
- ✓ De actuele nood aan meer samenwerking tussen sociale economie en zorg, die uitgaat van de bijzondere uitdagingen voor zorg op de arbeidsmarkt, is een bijkomende reden om nieuwe pistes te verkennen.

## DOORSTROOM

④ Na een periode van relatieve successen inzake doorstroming van doelgroepwerknemers, werd de lokale diensteneconomie een arbeidsmarktinstrument dat bruggen moet slaan tussen de sociale economie en de reguliere sectoren. Sinds 2015 is de verwachting dat elke werknemer voldoende steun ondervindt om door te groeien naar het daarvoor vereiste competentieniveau.

Het **DUURZAME LOOPBAANPERSPECTIEF** van onze werknemers hangt daarmee af van inspanningen en mogelijkheden van werkgevers aan beide zijden. Waar werknemers niet zouden doorstromen, zou dat de waarde van de investering om hen gedurende enkele jaren in onze diensten te activeren, volledig teniet doen.

Dat risico is bestaande. Ten eerste omdat een deel van onze werknemers zelf zal beslissen om terug in de inactiviteit te stappen, in overeenstemming met verwachtingen op het thuisfront. Ten tweede omdat niet alle werknemers tijdens hun inschakelingstraject de weg omhoog zullen vinden; soms staan welzijnsvraagstukken van de persoon of zijn gezin een begeleiding die op competenties hamert te zeer in

de weg. Maar ten derde – en daar kan het beleid meer op inspelen – lopen werknemers vandaag kansen mis omdat de structurele samenwerking tussen de sociale economie en de reguliere sectoren ontbreekt. Een positief doorstroomverhaal maakt alleen maar kans als verschillende actoren samen hun verantwoordelijkheid opnemen.

Complementariteit en verbinding zijn daarbij sleutelwoorden. We pleiten hierbij voor afspraken in sectorconvenanten tussen de LDE-sector enerzijds en anderzijds sectoren zoals zorg, welzijn, horeca en groenwerk. Daarnaast moet er ruimte zijn voor de sector om zijn knowhow inzake begeleiding, arbeidsorganisatie en superdiversiteit over te dragen naar reguliere werkvloeren.

- ✓ Wij wensen flankerende acties, specifiek voor de lokale diensteneconomie, die onze ondernemingen samen met werkgevers uit andere sectoren ruimte bieden om gemeenschappelijke engagementen rond doorstroom uit te werken.
- ✓ Niet alle werknemers van ons moeten ineens doorstromen, maar meer van die werknemers moeten kans maken om zich op een goede manier te verbeteren op de arbeidsmarkt.

## CODA

Onze sector heeft zijn strepen verdiend met het zeer precies en flexibel invullen van maatschappelijke noden, aanvullend op wat overheden en grote sociale sectoren in de breedte vermogen.

Onze sector is bovendien drager van heel wat expertise op het vlak van werkgeverschap van kwetsbare groepen in onze samenleving. Onze werknemers hervinden daardoor adem in hun professionele leven. Maar ook de ondernemingen die morgen onze werknemers aanwerven, hebben daar profijt bij.

De Vlaamse overheid dient te koesteren wat goed is. Wij vragen, in partijprogramma's maar ook bij de opmaak van het toekomstige Vlaamse regeerakkoord, **POSITIEVE AANDACHT** voor onze sector.

Ook vragen wij uitdrukkelijk **GROEI** om het vele werk dat op ons afkomt te kunnen opnemen en om voor een groter aantal werkzoekenden, dat vandaag van maatregel naar maatregel loopt, een stabiele tussenstop naar regulier werk te kunnen bieden.

De Koepel Lokale Diensteneconomie vzw vertegenwoordigt erkende initiatieven lokale diensteneconomie en buurt- en nabijheidsdiensten in Vlaanderen. Zij ondersteunt de sector in haar economische en maatschappelijke ontwikkeling.

### Koepel Lokale Diensteneconomie vzw

Schaapsdries 2, 3600 Genk

T 089 32 28 14 -

[info@lokalediensteneconomie.be](mailto:info@lokalediensteneconomie.be)

[www.lokalediensteneconomie.be](http://www.lokalediensteneconomie.be)

Contactpersonen:

Jan Van Passel, voorzitter

Joeri Vancoillie, verantwoordelijke koepelsecretariaat

Stephanie Bawin, stafmedewerker